

Prikaz knjige: Sloboda da biram: slobodno vreme i obrazovanje u odraslom dobu¹

Knjiga *Sloboda da biram: slobodno vreme i obrazovanje u odraslom dobu*, u izdanju Univerziteta u Beogradu – Filozofskog fakulteta, sadrži 373 strane osnovnog teksta. Autorka, Tamara Nikolić, docentkinja na Odeljenju za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta u Beogradu, donosi nove poglede u razvoju andragoške nauke i proučavanju slobodnog vremena, koje i dalje predstavlja ključnu temu u oblasti obrazovanja odraslih i budućnosti odnosa rada i dokolice, opresije i slobode, obrazovanja i učenja.

Sadržaj knjige podeljen je u četiri poglavlja:

1. Proučavanje slobodnog vremena sa andragoškog aspekta
2. Šta je slobodno vreme ili kako produbiti njegovo razumevanje?
3. Ko sam ja ili kako razumeti sebe u slobodnom vremenu?
4. Šta treba činiti ili kako preuzeti inicijativu u slobodnom vremenu?

U prvom delu teksta autorka prati istorijske korene slobodnog vremena u kontekstu andragogije. Ukazujući na konceptualne, sadržinske i metodološke specifičnosti ove oblasti, jasno pozicionira andragogiju slobodnog vremena kao naučnu disciplinu. Poglavlje se završava predlogom jednog integrativnog modela obrazovanja u slobodnom vremenu. Model podrazumeva tri ključne dimenzije: obrazovanje za slobodno vreme, obrazovanje u slobodnom vremenu i obrazovanje o slobodnom vremenu. Konačno, model daje prioritet samom procesu učenja kojim se osnažuju pojedinci da aktivno oblikuju svoje slobodno vreme kroz kreativnost, angažovanost i lični razvoj.

Drugo poglavlje posvećeno je sveobuhvatnom pregledu teorijskih i praktičnih dimenzija slobodnog vremena. Autorka posebnu pažnju posvećuje povezanosti slobodnog vremena i konzumerizma, nudeći kritičko-analitički okvir za

¹ Nikolić, T. (2025). *Sloboda da biram: slobodno vreme i obrazovanje u odraslom dobu*. Beograd: Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet.

razmatranje oblikovanja slobodnog vremena u savremenom društvu iz filozofske, sociološke, antropološke i feminističke perspektive. Poseban fokus stavlja na andragoški pristup, koji slobodno vreme posmatra iz ugla obrazovanja odraslih, istražujući njegov transformativni potencijal kako za pojedinca, tako i za društvo u celini.

Treće poglavlje usmerava čitaoce na ključna pitanja andragoških dimenzija slobodnog vremena. Istražuju se koncepti poput iskustava slobodnog vremena, samoostvarivanja, odnosa slobodnog vremena i rada, značenja motivacije za angažovanje, kao i uloge refleksivnosti u slobodnovremenskom obrazovanju. Posebno mesto zauzima analiza odnosa vremena i slobode i njihovog uticaja na oblikovanje slobodnog vremena. Autorka poglavlje zaključuje predlogom da se slobodno vreme istražuje kroz igrovni pristup, pri čemu se obrazovanje odraslih sagledava kao otvoreni proces koji se ostvaruje kroz igru, imaginaciju i inovativnost.

Četvrto poglavlje istražuje slobodno vreme u kontekstu individualne i društvene transformacije kroz obrazovanje. U tom smislu, slobodno vreme nije samo individualna aktivnost, već i prostor društvene promene kojom se podstiče aktivno učešće, kritička refleksija i društveno odgovorna akcija.

Ova monografija u izdanju Univerziteta u Beogradu – Filozofskog fakulteta donosi studentima različitih disciplina sveobuhvatan i inovativan pogled na slobodno vreme u kontekstu obrazovanja odraslih. Knjiga je dragocena i za istraživače i praktičare iz različitih oblasti koji su zainteresovani za pitanja lične i društvene transformacije kroz razumevanje slobodnog vremena u kontekstu učenja i obrazovanja. Posebno je značajno što ova monografija pruža priliku čitaocima da se informišu o praktičnoj primeni predstavljenih teorija i pogleda na slobodno vreme, kako bi i sami mogli da budu angažovani u sopstvenom razvoju i procesu transformacije.

Knjiga zastupa stanovište koje podržava ideju suštinske promene perspektive, dajući slobodnom vremenu dublje i kompleksnije značenje od puke rekreacije i zabave. Čitanjem ove knjige ne upoznajete se samo sa ključnim pojmovima, teorijama i praksom slobodnog vremena u kontekstu obrazovanja odraslih, već dobijate priliku da preispitate sopstvene izbore i prakse, kao i da istražite mogućnosti za transformaciju svakodnevice, ali i ustaljenih profesionalnih praksi.

Nikola Koruga